

9.

SINIF

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI ---- LİSESİ
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ YAZILI
SINAVI

1. DÖNEM

1. YAZILI

Çevreyi doğrudan gözlemlene yoluyla bilgi sağlar. İnsanın dış dünyaya açılan ve dolaysız bilgiler sunan pencereleri gibidir. İnsan bu sayede görünen âlemi tanır ve algılar. Eşyayı, varlıkları ve çevreyi duyumsayarak birçok bilgi ve sonuçlara ulaşır.

1- Yukarıda anlatılan tanım nedir? (5p)

Salim duyular

Gecenin karanlığı onu kaplayınca bir yıldız gördü. "Rabbim budur" dedi. Yıldız batınca da "Batanları sevmem" dedi. Ayı doğarken görünce, "Rabbim budur" dedi. O da batınca, "Rabbim bana doğru yolu göstermezse elbette yolunu şaşırılmış kimselerden olurum" dedi. Güneşi doğarken görünce, "Rabbim budur; zira bu daha büyük" dedi. O da batınca dedi ki: "Ey kavmim! Ben, sizin (Allah'a) ortak koştuğunuz şeylerden uzağım." "Ben, O'nun birliğine inanarak yüzümü, gökleri ve yeri yoktan yaratana çevirdim ve ben müşriklerden değilim."

(Enam suresi 76-79. Ayetler)

2- Bu ayetlere göre aklın işlevleri nelerdir? 4 madde halinde yazınız. (15p)

Sorgulama / Araştırma / Keşfetme / Karar verme

Yüce Allah'ın insanlar arasından seçmiş olduğu peygamberleri vasıtasıyla gönderdiği bilgilerdir. Hz. Peygamber'den doğru bir rivayet zinciri ile gelen bilgilerdir. Yalan üzerine birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun verdiği haberlerdir.

3- Bu parçada ifadesini bulan bilgi kaynağı nedir? (5p)

Haber-i Sadık / Mütevatir haber / Doğru haber

Olaylar arasında sebep sonuç ilişkisi kurar. Hayır ile şer, doğru ile yanlış, hak ile batılı ayırt etmemizi sağlar. İnsanın düşünme, karar verme, anlama ve araştırmasının temel şartıdır.

4- Bu tanım hangi kavrama aittir? Kavramı yazınız ve söz konusu kavramın insan için anlam ve önemini kısaca açıklayınız. (15p)

Selim akıl. Akıl ilahi mükellefiyetin ve mesuliyetin ön koşuludur. İslam'da doğru bilgiye ulaşmanın amacı, insanın kendisini ve Rabbi'ni tanıyıp hayırlı ameller yapmasıdır. Bu amaç için insan batıl inançları ve yanlış gelenekleri akıl ile düşünce süzgecinden geçirip sorgular. Evreni akıl ile inceler ve içinde bulunduğu toplumdan ibretler çıkarır.

"Fakat onlardan ilimde derinleşmiş olanlar ve mü'minler, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler."

(Nisa suresi 162. Ayet)

5- Bu ayet iman mahiyetine dair hangi ilişkiyi anlatmaktadır? (5p)

İman – bilgi ilişkisi

“İnsanlar arasında öyleleri vardır ki bilgisizlik yüzünden başkalarını Allah yolundan saptırmak ve o yolu eğlence vesilesi kılmak için eğlendirici sözleri alıp kullanırlar; işte bunları alçaltıcı bir azap bekliyor.”

(Lokman suresi, 6. ayet)

6- Yukarıdaki ayeti doğru bilgi ve insan hayatı ilişkisi bakımından açıklayınız. (20p)

Kişi bilgisizlik ve zanna dayalı fikirler neticesinde ortaya çıkan olumsuz durumlara karşı temkinli olmalıdır. Kişi hakikatin ve güvenilir bilginin faydasına inanmalıdır. Gerçekliği olmayan, kesinlik taşımayan, tahmine dayalı algılar insanı yanlışla götürür. Fikir sahibi olan ama doğru bilgi sahibi olmayan insan yanlışla düşer.

İslam âlimleri tarafından ilim ve marifet kavramlarıyla ifade edilmiştir. İlim, bir şeyi olduğu gibi ve gerçeğe uygun şekilde bilmektir. Marifet ise bir şey hakkında düşünerek derin anlayışa ulaşmaktır.

7- Verilen açıklamalar hangi kavrama aittir? (5p)

Bilgi

Allah'ın (c.c.) melek Cebrail aracılığıyla peygamberlere, onların da insanlara bildirdiği, hayatın hangi ilkelere göre yaşanacağını ve nelere uyup nelerden sakınılacağını bildiren ilahî bilgiler ve bu bilgilerin gönderiliş tarzıdır.

8- Yukarıda anlatılan tanım nedir? (5p)

Vahiy

İslam düşüncesinde selim akıl, doğru haber ve salim duyular herkes için geçerli olan nesnel bilgi kaynaklarıdır. Bunun yanında herkes için bağlayıcılığı olmayan sezgi, rüya, keşif ve ilham gibi öznel bilgi kaynakları da vardır.

9- Verilen parçayı bilginin “değeri ve geçerliliği” bağlamında yorumlayınız. (20p)

Genellikle rüya, keşif veya ilham yoluyla elde edilen bilginin kesinliği ve neye işaret ettiği belirsizdir. Kişisel ve öznel olan veriler, hakiki ve bağlayıcı değildir. Hisseden, düşünen, kalbine ilham olunan kişi için değerli olan bu bilgi kısıntılarının kesin kıymeti yoktur.

10- Allah (c.c.) tarafından peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed'e (s.a.v) vahiy yolu ile bildirilerek bütün insanlığa gönderilen son din nedir? (5p)

İslam

